

Hyvät kuulijat! Samana päivänä kuin olemme juhlineet vakan koulutyön 10-vuotistaivaletta, olemme kokoontuneet viettämään näissä samoissa suojissa myös toverikuntatyön vuosijuhlaa. Nääme toverikuntamme jäsenten jälleen esittävän näyttelön musiikki-, lausunta-, näyttelmä- ja lauluharrastuksistaan. Näiden lisäksi meillä koululaisilla on myös monia muita harrastuksia, esim. urheilu ja partiominen. Mutta ensijaan että tämänkeltaisiin harrastuksiin ottavat useimmiten vain harvat meistä osaa, on eräs harrastus, jonka pauloissa me kaikki olemme, ja josta on varsin paljon sekä huvia että hyötyä, mutta joka useimmiten ei ole selläni on saanen vähän näkyvää, koska sitä parhaiten harrastetaan hiljaisuudessa ja yksinäisyydessä, nim. kirjallisuusharrastus. Koska tätä vars koululaisille on pidettävä erittäin tärkeänä, lienee paikallaan, että meidän sille tällä toverikunnassakin omistetaan pari sanaa kuvaamalla nuoren kirjallisuudenharrastajan toimia ja koskettelemalla niitä kysymyksiä, jotka häntä kirjojen avarassa maailmassa kohtaavat.

Tämä kirjojen maailman on meidän jokaisen, kuten niin hyvin muistamme, valloitettava tuk^{al}la taistelulla. Meidän on keikkien käyttävä Jukolan veljesten paini puukstavien kanssa. Siinä ei riittänyt, että opimme ne tuntemaan, vaan oli vielä opittava muistamaan niiden nimetkin. Ja kun sitten aapissessamme olevan kuvan avulla olimme urhoollisesti tavanneet: "Virta viepi Vainon venheen" ja parahiksi ehtineet hurmioitua prinssien, haltioiden ja jättiläisten maailmasta oli meidän jälleen tehtävä katkera huomioseksi yleensä elämän että erikoisesti kirjojen petollisuudesta: meidän oli nim. suoritettava ensimmäinen suuri kirjallisuuden ryhmittely: jako kivoihin kirjoihin ja - koulukirjoihin.

Tämä jako on pahan haltijan lahja, joka kirjoja seuraa sitten läpi kouluakamme ja näyttää seuraavan edelleenkin. Mutta koska me koululaiset olemme tällä toverikunnissa ennenkaikkea elvyttäksemme vapaita harrastuksiamme, voimme nytkin kirjallisuudesta puhuessamme rajoittua vain noihin kivoihin kirjoihin.

Kun ajattelemme esim. jonkin pikkumiehen kirjallisia harrastuksia senjälkeen kun aapinen ja sadut ja joulupukki ovat alkaneet kädessä maailman naurettavimmiksi asioiksi, tulee eteemme eräänlainen runsauden pula. Sillä tuo aikahan on jokaisen pojan riemullisinta aikaa,

se on aikaa, jolloin luetaan jokainen kirja mikä käsiin saadaan, ja aikaa, jolloin Robinson Crusoe, Robin Hood, Tapani Löffving ja amiraali Spoofo ovat suurmiehiä ja vain intiaanien, merisissien ja salapoliisien maailma todellista. Tämän kirjallisen kauden voin sanoa osuvan jokaisen terveen pojan kohdalle, se on sitä poikamaisuutta, joka jokaisessa mieheessä piilee ja josta voi vielä nähdä viisikymmenvuotiaankin silmissä välähdyksen.

Mutta sitten, kun jo voimme ruveta puhumaan kirjallisuusharrastuksesta hieman syvemmässä mielessä, on meidän jälleen todettava eräs joko: sensijaan että tähän asti meillä jokaisella olivat jännät kirjat miltei yksinomaisena korpäsenä, on meidän sopeuduttava tämän maailman tahtiin myös harrastuksissamme, meidän on erikoistuttava. Ja nyt voimme enin puhua kirjallisista nuorista vastakohtana niille nuorille, jotka katselevat asioita mitkä selvähypyn, mitkä elokuvien ja mikä mistäkin näkökulmasta.

Kirjallisuuden lukeminen on nyt ratkaisevasti muuttanut muotoaan. Nyt emme enää ahmi kirjoja summa-kaupalla, vaan ryhdymme jo valikoimaan. On sanottu, että nuoruus on syvimmässä asenteessa elämän kirjallinen; niinpä nyt, kun olemme päässeet kiinni, sanoisinko "oikeaan" kirjallisuuteen kohtaammekin sitten ne moninaiset kysymykset, jotka nuorta kirjallisuudenharrastajaa askarruttavat ja jotka aiheuttavat niin ankaraa jyrinää hänen pänsä yläosassa.

Olemme ehtineet kenties jo toverikuntaluokille ja sanavarastomme käy niin suureksi, että se pyrkii jo uloskinpäin ja tällöin alkaa meidän Pegasos-ratsumme keinähdellä vinnille jo ammoin heitetyn ja syvästi halveksitun puhevosien tapaan. Läksi kirjan rivien välistä alkaa välkkyä sininen silmäpari ja kirja on heitettävä nurkkaan ja haemme kaikkein hienointa paperia mitä löytyy ja kirjoitamme ensimmäisen ja usein ainoan runomme, jossa sanat elämä, rakkaus ja sinä ovat kirjoitetut isolla kirjaimella ja siinä on sitten tietysti lemmen taikaa ja onnen aikaa ja sydän lyö kun on tähtiyö Insinöörin, poliisin ja sotapäällikön sijalle astuu tulevaksi kuteumukseksi runoilija ja löydämme sydänystäviä, joiden kanssa ratkomme pyhässä innostuksessa vaihtavia elämänprobleemoja, mutta sitten sattuu jokin "iso" poika kuulemaan ja kysyy ivallisesti: "Miksi niin kiivas pikkumies?" Silloin vetäydymme kirjoitukseen ja aattelemme visusti omaan kammioomme ja tunnemme

ensimmäisen kerran kipeästi ristiriidan kirjojen maailman ja todellisuuden välillä. Tämä tragi-koomillinen runoilukausi on yhtä välttämätön ja yhtä vaaraton kuin tuhkarokkin; ei ole täysin terve, ellei sairasta sitä ja se onkin runottaren asettama koettelemus, jonka kestätyttyä vasta on kelvollinen astumaan hänen temppeliinsä.

Viime talvena haastatteli eräs pääkaupungin ruotsinkielinen lehti muutamia oppikoululaisia heidän kirjallisuusharrastuksistaan. Noissa haastatteluissa pani merkille ensinnäkin sen jo toteamamme asian, että nuorisoon on varsin jyrkästi jakaantunut kirjalliseen ja ei-kirjalliseen nuorisoon ja toiseksi sen mielenkiintoisen seikan, että kirjallinen koulunuoriso harrastaa varsin paljon runoutta. Kun heiltä kysyttiin syytä tähän, tuli useimmiten vastauksena niin proosallinen seikka kuin: ajanpuute. He nimittäin selittivät, että runokirjoista voi lukea aina tuolloin tällöin yksityisiä runoja, kun sensijaan romaanit vaativat pitkää ja yhtäjakoista lukuaikaa. Tässä asiassa on tosiaankin sängen vinha perä. Varsinkin lukioluokilla vaatii koulutyö meidän aikamme niin tyystin, ettemme ehdi montaakaan kirjaa lukea, mutta lukemalla runoutta voimme suoda itsellemme lyhyitä virkistys hetkiä. Sillä samalla kuin hyvässä runossa "parhaat sanat ovat parhassa järjestyksessä" ja se siten tartuttaa meihin elävää kieltä, on siinä aina tiivistetyssä muodossa jokin ongelma, johon tutustuttaemme voimme sitten sulkea kirjan ja ryhtyä ratkomaan vaikkapa toisen asteen yhtälön juurien ominaisuuksia. Tässä runoudenlukemisessa voi muuten huomata erään hauskan ilmiön: se on nim. useimmiten eräänlaisia "sesonkityöitä". Jos kysytään: "Mikä on runoudelle kiitollisin vuodenaika?", on vastauksena tietysti kevät! Keväällä Pegasos laukkaa raisuimmat laukkansa, kuin laiturille sytunnelmassa ainakin, ja keväällä on kaikkinsäinen runouden harrastus voimakkainta. Muiden runouden aikojen järjestys? Kesä ja syksy voimme pitää tasavertaisina. Kesä on varsinkin meillä Suomessa itsessään pelkkää kaunista runoa ja erikoisesti sen kauneuden ja lyhyiden välinen ristiriita on runollista. Syksy taas on pitkin puhtautteen, yksitoikkoisine sateineen ja alakuloisine lakastumisilmiöineen erikoisesti mieterunoudelle pyhitettyä, silloin luetaan esim. sell. säkeitä kuin: "kun olet surusta sairas, soperrat pimeyteen: tule, kuolema, kierrä kairas syvälle sydämeen!". Talvi sensijaan on varsinkin koululaisille tasan työn aikaa, jossa ei paljoakaan ole tilaa runollisille tunteille. Näitä runoharrastus sesonkeja tosin tasoittaa se,

että koulussa luemme melko paljon runoutta joskin se on vähäistä, esim. englantilaisiin kouluihin verrattuna; siellä on nim. jokaisen pojan osattava sepittää virheetön heksametriruno ennenkuin pääsee koulusta. Suotuamme runoudelle sille kuuluvan ensi sijan voimmekin siirtyä keskustelemään suorasanaisista kirjallisuudesta ja koulunuorisoin suhdetta siinä suhteen. Mainitsimme jo, että koulutyö asettaa varsin suuria rajoituksia nimenomaan kertomakirjallisuuden lukemiselle. Tällöin on kuitenkin muistettava, että itse koulunohjelmaan sisältyy huomattava määrä kirjallisuutta ja usein kaikkein painavinta. Ellei niitä luettaisi koulussa, jäisivät ne monelta lukematta kokonaan ja vaikka jokaisesta kirjasta annamme opettajan kysymykseen usein saman arvostelun: "Luonnon kuvaukset hyviä, henkilökuvat eläviä ja rakenteellisia" kehitämme me kuitenkin omilla tunneilla omaa arvostelukykymme suuresti. Kirjallisuuden lukemisesta koulussa voi olla hyvinkin erinäisiä mielipiteitä, ja olisi kai vielä silloinkin, vaikka maapallolla olisi muuta kuin yksi opettaja ja hänellä yksi kirjallisuuskärpäsen purema oppilas. Esim. Kiven lukemisella koulussa on ainakin se ansio, että nuoret ei-kirjalliset nuoret oppivat huomamaan, ettei hyvän kirjjan suinkaan tarvitse olla ikävää. Kalevalan tunneilla rikastuttaa jokainen luokka ja varsinkin sen kuuntelevin osa kieltään. Valitettavaa vain on, ettei nykyiselle nuorisolle Kalevala merkitse sitä jumalallista ilmoitusta Suomen kansan ylevästä kulttuuritehtävästä, jona Kalevalaa on ennen pidetty. Olisi suuri voitto Kalevalan osalle, jos prof. Jaakkolan esittämä ajatus Kalevalan historiallisesta todennäköisyydestä kumoaisi Setälän tarullisen syntyselityksen. Tällöin voitaisiin Kalevalaa käyttää Suomen historian opetuksen elävöittämiseen. Olisi kuitenkin hymyilyttävää nuorekkaan rohkeata laukoatessa yhteydessä kerättäisiin mielipiteitä koulunohjelmasta ja esiintyä sen uudistajana.

Vaikka koulunuorisoin kokonaisuuden kannalta on koulussa opettajain johdolla suoritettu kirjallisuuden lukeminen ensiarvoisen tärkeätä, on todelliselle kirjojenystävälle kuitenkin hedelmällisempää se työ, joka suoritetaan lukukammioiden hiljaisuudessa. Vain siellä herää todellinen rakkaus kirjoihin ja siellä ohjautuu myös kirjallinen suuntauksemme oikeille urille ja siellä kehittyy parhaiten kirjallinen makumme. Tämä makuhan on kaikkialla tunnettu erilaisuudestaan ja siitä, ettei siitä voi kiistellä. Tämän voisi kuitenkin kirjista kerrimmilleen, että maku on erilainen myös äitien, onko maku erilainen. Onhan nim. ole-

massa varsinkin n.s. seurapiireissä, joissa kirjallisuudesta puhutaan puhumisen, eikä kirjallisuuden vuoksi, sellaisia, joiden mielipiteet jostain kirjasta ovat välimerkkejä myöden samanlaiset kuin esim. Lauri Viljasen tai Eino Railon. Meillä nuorisolla sensijaan on pikemminkin taipumusta sanoa kyllä silloin kun joku sanoo ei. Meillä on kirjallisuuden suhteen tunne henkisenä ilmapuntarina ja sen paine on korkea. Sen mukaan ovat meidän arvostelumme kirjallisuudesta myös persoonallisia ja rohkeita, meidän sanoisimme on vielä tulta, joka sitten iän karttuessa sammuu ja jota sammumista sitten nimitetään "kypsymiseksi".

On kuitenkin eräänlaista kirjallista kypsyyttä, jota meillä kaikilla tulisi olla ja jota meillä myös on, jos olemme rehellisiä kirjojen ystäviä. Tarkoitamme suhdettamme vanhoihin, tunnustettuihin mestareihin ja heidän teoksiinsa. Kirjallisuuden paras tuomarihan on aika ja se on korostanut aarteet niille kuuluville kunniasijoille, mutta rikkaan tuominut ^{ko}anarimmalla tuomiolla mikä kirjaa voi kohdata - unohduksella. Aika-tuomarin kelvollisiksi katsomien teoksien edessä on paras hiljentyä ja kuunnella. Sensijaan oman aikamme kirjallisuuteen voimme nuorekkaan suoraviivaisesti ratkaista kantamme ja niinpä minäkin rohkenen lausua pari ajatusta aikamme kirjallisuudesta hyvin tietäen ne suuret inhimillisen erehdyksen mahdollisuudet, joita varsinkin näin elävän ja moninaisen ilmiön kuin kirjallisuuden suhteen on olemassa.

Meidän aikamme valtiotekniikka, business, sensatio ja mainos ovat ulottuneet myös kirjallisuuden alalle. Nykyajan kirjailijaa ei inspiroi mättien omenien haju ja jalkakylvyt kuten Schilleriä, vaan kustannusyhtiön shekki. Hän nakuttelee kirjoituskoneellaan 8-tuntiaan ja pitää porvarillisen saamisiloman välillä ja hoitaa epätaiteilijamaisen suuremmoisesti raha-asiansa. Joka jouluksi pyrkäyttää hän uuden kirjan, kustantaja keksii siihen mahdollisimman rafflaavat iskulauseet ja mainospiirtäjä piirtää repäisevän kansikuvan ja niin on jälleen yksi suurteos valmis n.s. kirjallisuusmarkkinoille. Tämän päivän kirjailija, yleisö ja arvostelija vaatii kirjalta liian vähän, se on usein kirjoitettu vain yhtä talvikautta varten ja tennään "mestarilliseksi ihmissielun syväluotaukseksi" mainostetun loistoteoksen voimme sitten parin vuoden päästä ostaa viitosella alennusmyynnistä. Ja niin ovatkin kirjallisuusmarkkinat suurelta osalta turhuuden markkinoita. Tämä on tietysti liioitellen sanottua, mutta totuuslihan on aina hyvä lisätä pieniä valeita, jotta ne paremmin huomattaisiin. Ja kun lähtee arvioimaan niin läheistä ilmiötä kuin oman aikansa kirjallisuutta, on hiotava seeensa äärimmäisen

teräviksi; on jo ennakolta suggeroitava itseensä eräänlaisista pessimistis-
tä kriittillisyyttä, jotta voisi asioita katsella kauempaa ja tehdä edes
vähäisessäkin määrin objektiivisia huomioita.

Kuten tun etua, hallitsivat viime vuosikymmenen maamme kirjallista elämää nuo surullisen kuuluisat tulenkantajat. Se tuli, jota he kantoivat, oli kuitenkin vain kelmeä bengaalitulta, joka tosin lähmitti heitä itseään aina kuumehoureisiin saakka, mutta meille vain valaisee heidän ajatustensa hämmäryyden. Heille oli elämä baari, kirjallisuus cocktail ja he itse baarimestareita, jotka "avasivat ikkunan" suureen Eurooppaan ja huuhtelivat sen sprillillä, jotta silloisen sodanjälkeisen mannermaahullujenhuoneen kaikkein pieninkin noitatanssi voitaisiin nähdä sen läpi. He toivat kirjallisuuteemme "-ismit" ja keksivät niitä lisää, koska se oli helpompaa kuin entisten kehittäminen ja he hävittivät myös runoista loprusoinnut ja mitat, edelleenkin vain niiden vaikeuden vuoksi.

Tulenkantajien tunnuslauseena oli: "Meidän jälkeemme vedenpaisumus!". Tätä vedenpaisumusta ei kuitenkaan ole tarvittu, vaan tulenkantajat ovat hukkuneet omaan mahdottomuuteensa. He ovat kuitenkin valmistaneet maaperää erälle toisille julistuksille, ennenkaikkea lainaamalla niille loisteliaan tyylinä. Tätä sateenkaarimaisen värikkästä ja hämmäntyttävään adjektiivirikasta tyyliä ovat jotkut nykyajan kirjailijat kirjoittaneet Troijan puuhevosena, jolla he salakuljettavat yleiseen tietoisuuteen ajatuksia, jotka ovat yhtä pirullisen nerokkaan värin kuin tulenkantajienkin, mutta joista emme pääse yhtä kivuttomasti, koska ne lähetevät oikeilta pohjilta.

(Tyttöjuttu) Kun viime syksynä suurta kulttuurirahastokeräystä suoritettaessa kysyttiin eräiltä kerääjiltä, mitä se kulttuuri oikein on, vastasi tämä: "Se on sitä kun - koneet käy ja junat kulkee." Tästä saamme varsin hyvän lähtökohdan tarkastellessamme n.s. kulttuurikriisiä, jota käsittelevät teokset nykyään täyttävät kirjakauppojen ikkunat. Onhan yleisesti tunnustettua, että meidän aikamme on lyhytsulun tilassa. Samalla kuin materian maailma, joka siis usein samastetaan kulttuurin kanssa, yhä kehittyy, palaa sen synnyttäjä, nykyaikainen tiede, Platonin käsityksen materian epätodellisuudesta ja turhuudesta. Tekniikka on kehittynyt palvelijasta palveltavaksi, robotin keksiminen on käynyt tarpeettomaksi, koska tehdastyöläiset käyvät roboteiksi, jotka, kuten Chaplin niin järkyttävästi "Nyky aika" filmissänsä osoitti, työstä lähtiessään yhä nykyvät koneiden tahdissa ja jotka sensijaan että tarkoittavat huutaa voi! huutavat jälleen Rooman tuomiopasuunahuudon: Panem et Circenses!, ja koneiden ir-

vistävää saatonauru kaikuu heidän korvissaan ilkkuen: "Mies, oletko siinä oikeastaan tehnyt mitään?". Tekniikka on suurilta joukoilta riistetty työn, ja yhtä suurilta joukoilta työn ilon, ja kun ajattelemme sen kehitystä esim. myrkykaasujen ja toisaalta kaasusuojelun alalla johdumme tyrmistyttyviin ristiriitoihin. Näistä ei selvitä muutamien kulttuurikriitikoiden tapaan sulkemalla silmänsä ja sanomalla, ettei niitä ole, mutta ei myöskään pessimististen kulttuurikriitikoiden tapaan repimällä sensijaan että olisi rakennettava. Samoin on laita psykoanalyysinkin, josta ei tiedä, kuuluuko sen jälkeä ! vai ? -merkki. P.a:han on, kuten tunnettua, Wieniläisen hermoluokkärin, prof. Freudin, nerokas tutkimus alitajunnan, vaistojen ja viettien ratkaisevasta merkityksestä ihmisolemukseen. Tämän sielutieteen alaan kuuluvan ilmiön ottivat sitten eräät sota-ajan heikkohermoiset ja sensatiota hakevat kirjailijat holviinsa ja paisuttivat siitä maailmankatsomuksen ja suorittivat sen perusteella kaikkien arvojen uudestaan arvioinnin. Nämä Freudin opetuslapset ovat juudaita, jotka ovat pettäneet mestarinsa ja josta petoksesta emme pääse 30 killingillä, vaan jonka kenties joudumme maksamaan kulttuurimme rappeutumisella. He ovat aiheuttaneet kirjallisuuden jakaantumisen helleen aisti-iloiseen, persoonallista onnea ja "harmoonista" elämää julistavaan kirjallisuuteen vastakohtana puritaanis-kristilliselle lähimmäisenrakkauden linjalle, jota esim. nuo kauniit oxford-kirjat edustavat. Psykoanalyysin vaikutuksesta on nykyinen kirjallisuus kylläkin huomattavasti syventynyt, mutta useimmat noista "sielujen kirurgeiksi" mainostetuista kirjailijoista ovat vain pieniä poppamiehiä, joiden tekeleet olisi keskiaikaiseen tapaan poltettava roviolla. Niitä ei saisi meille nuorisolle suositella sanomalla niiden "avartavan" näköaloja. Yritin korostaa sanaa "avartavat" niin, että te hyvät kuulijat näkisitte lainausmerkit sen ympärillä sillä se ei ole sitä avartumista, jota Kivi tarkoitti: "Lue parhaita kirjailijoita avartaaksesi mielikuvituksesi piiriä".

Olli sanoi äskettäin, että suurin osa nykyajan kirjoista on tarkoitettu vain lääkäreille ja niinpä voimmekin siirtyä näistä levottomista kysymyksistä meitä nuorisoa lähemmäksi. Kolme viikkoa sitten oli radiossa isoäidin ja kahden tytön keskustelu siitä, tunteeko aikamme nuoriso itsensä kirjallisuuden antamasta kuvasta. Alussa he olivat jonkin verran erimielisiä, mutta keskustelun jatkuessa alkoi tuntua, että niiden

tyttöjenkin repliikit olivat isohidin kirjoittamia ja lopuksi he päätyivät hyvin tuomitsevaan mutta myös hyvin sovinnaiseen lopputulokseen. Sekä koko nykyajan nuorisosta yleensä että kirjallisuudesta esitetystä nuorisosta erikokoisesti. Kuten kaikki muistamme, on kirjallisuudessamme vahvimmin kuvattu n.s. "kuriton sukupolvi", joka näyttelee elämänsyntyneen kaikkivarmuuden osaa ja huvittelee kaikella romanttisesti syntyisellä, mutta joka pohjimmaltaan on varsin selkärankaista. Tällaisen nuorison kuvaamisenhan on esim. Waltari ottanut elämäntehäväkseen ja kieltämättä onkin siitä tehnyt niin eläviä tyyppejä, että heille voisi nostaa hattuaan, jos he ruumillistuneina tulisivat meitä kadulla vastaan. Käydäksemme suoraan asiaan on kuitenkin sanottava, että tämä on hyvin yksipuolinen kuva nuorisosta. Ei ole kuvattu sitä nuorisoa, joka Snellmanin, suojeluskuntatyön ja AKS:n linjalla vakavin ilmein uhraa nuoruutensa isänmaan asialle; eikä ole kuvattu sitä nuorisoa, joka urheilee "sairas sielu terveessä ruumiissa" - tyyliin; eikä sitäkin nuorisoa, joka tämän maailman mainosvaloista kohottaa katseensa Jumalan mainosvaloihin, tähtäin, ja elää varmaankin eheintä, onnellisinta ja rikkainta elämää. Se kirjailija, joka kuvaisi tämänkaltaista nuorisoa, tapaisi n.s. "ajan hermon" paljon oikeemmin ja hedelmällisemmin kuin muut, ja tulisi varmaan saamaan nuorison vilpittömän kiitoksen, sillä onhan nuorison hartaimpia tarpeita siinä it-sensätuntemisen terve.

Nykyään, jolloin henkisetkin arvot lausutaan mikäli mahdollista markoissa, joutuu kirjallisuutta harrastava koululainen usein selvittämään kysymystä siitä, onko kirjojen maailmassa elämisestä oikeastaan mitään hyötyä. Eikö olisi parempi esim. viimeinen verotusluettelo kourassa suunnitella mahdollisimman hyvätuloista ammattia kuin haihatella päiväkirjoineen ja asteineen korkeuksissa pudotakseen sieltä jokin kaunis päivä tälle työn ja taistelun planeetallemme, jossa meidän kuitenkin on arkipäivämme elättävä? Tämä on kipeästi koskeva kysymys, joka jokaisen on selvitettävä vaikein taisteluin ja kenties vastausta löytämättä. Kuitenkin voisi omasta puolestaan esittää uuden kysymyksen: "Eikö ole parempi jo nuorena omistautua sellaiselle koko iän kestävälle harrastukselle kuin kirjallisuudelle sensijaan että esim. silmäilee kuvalehtensä kuvia ja sanomalehtensä uutisia tarvitsematta vaivautua juuri sen enempiä kuin lehtensä, joka tuijottaa sananlausesta tunnettua uutta porttia!" Me nykyajan

nuoret emme enää kysy: mihin työhön antautuisimme. vaan mihin työhön päisisimme. Alkämme myöskään kysyä miten kuluttaisimme joutoaikamme, vaan miten käyttäisimme sen. Ja päästyämme rehelliseen työhön käytämme joutoaikamme jonkin hyvän harrastuksen, esim. sellaisen kuin kirjallisuusharrastuksen parissa, jotta voisimme paremmin kestää arkipäivät, joita aina on enemmän kuin sunnuntaita.

Hyvät kuulijat! Olen tässä esitykselläni koettanut johdattaa mieliämme siihen maailmaan, jossa nuori kirjojen ystävä elää. Olen tehnyt sen kiinnittäkseni täällä toverikunnassamme huomiota eräseen meidän arvokkaimmista harrastuksistamme ja osoittaakseni kunnioitusta ja mikäli mahdollista elvyttäväkseni sitä liekkiä, joka meissä jokaisessa palaa kauneudelle ja totuudelle ja joka juuri kirjojen maailmassa on kirkkaimmillaan.